

Drosselvej/Glumsø

Prøvegravningsrapport

NÆM 2005:146
KUAS 2003-2123-0943

Næstved Museum 2006

Drosselvej/Glumsø

Prøvegravningsrapport

J.nr. NÆM 2005:146; KUAS 2003-2123-0943

Glumsø Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø).

Stednr. 05.07.04.

4-cm. kort: 1412 1 NØ

Forundersøgelse ved Drosselvej med enkelte mulige stolpehuller spredt over feltet, fem kogestensgruber, to gruber bl.a. en med oldtidskeramik og knogle, flere recente fyldskifter og udaterbare fyldskifter af varierende karakter og dimensioner, heriblandt flere (tomme) dræn/skelgrøfter/toftegrænser? samt et større område med en meget ensartet og mørk (sandsynligvis pga. opløst trækul) fyld - evt. natur?

Indhold

Abstract	3
Undersøgelsens forhistorie	4
Administrative data	4
Øvrige data	4
Topografi, terræn og undergrund	4
Målesystem	5
Udgravningsmetode	5
Undersøgelsens resultater	7
Fremtidigt arbejde	8
Anlægsliste	9
Fundliste	13
Tegningsliste	13

Bilag

Div. kort og oversigtsplaner

Abstract

Ved prøvegravning af et område på 5,8 ha. forud for byggemodning nær Drosselvej i Glumsø fremkom flere – hovedsageligt recente – fyldskifter. Anlæggene omfattede enkelte mulige stolpehuller spredt udover hele feltet, to grupper af i alt fem kogestensgruber, to større gruber bl.a. én med oldtidskeramik og knogler, flere udaterbare fyldskifter af varierende karakter og dimensioner heriblandt flere (tomme) dræn/skelgrøfter/toftegrænser? – der dog ikke kunne genfindes på noget kortmateriale. Desuden sås et større område (spredt over flere søgegrøfter) med en meget ensartet, humøs og mørk (evt. pga. opløst trækul) fyld - kan muligvis dreje sig om et naturfænomen i form af et ældre vådområde eller lignende.

Undersøgelsens forhistorie

Forud for byggemodning af et areal på 5,8 ha. ved Drosselvej i Glumsø, der skulle udstykkes til 38 grundstykker, bad byherre og gårdejer Hans Erik Larsen (Flensborggården) Næstved Museum om at få foretaget en prøvegravning.

Prøveudgravningsområdet befandt sig kun få hundrede meter vest for en stendysse (sb. 050704-27), ligesom der umiddelbart syd for arealet er registreret væsentlige bopladsfund og marksystemer fra sten- og jernalder hhv. middelalder/nyere tid (jf. 1996:111 og 2001:104).

Administrative data

Undersøgelsen blev foretaget af Næstved Museum, og al originaldokumentation samt øvrige arkivalier opbevares på Næstved Museum under j.nr. NÆM 2005:146.

Byherre og finansier var Hans Erik Larsen (Flensborggård) i Glumsø.

Øvrige data

Jordafrømningen blev påbegyndt d. 15/5 2006, og hele prøveudgravningen (incl. registrering mv.) blev afsluttet d. 29/5 2006.

Undersøgelsen blev foretaget af stud.cand.mag. Mette C. Olsen, og ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum.

Prøvegravningen blev foretaget ved hjælp af en rendegraver med en skovlbredde på 1,8 meter.

Vejrforhold: Vekslede med regn, overskyet og sol.

Topografi, terræn og undergrund

Selve prøveudgravningsområdet var forholdsvis fladt og lavtliggende (omkring kote 22-23) som del af et vådbundsområde, der strækker sig mod sydøst – tidligere formentlig helt til Glumsø Sø. Indenfor arealet sås enkelte mindre lavninger/gamle vådbundshuller. Terrænet er stigende både mod nord og syd samt i lettere grad mod vest. Godt 0,5 km mod sydøst ligger Glumsø By og kirke, og mod vest findes Flensborggården.

Muldlaget varierede fra typisk 30-40 cm i nord til omkring 40-50 cm i syd. Muldlaget ændrede sig generelt fra at være ret sandet i nord til at blive mere leret og dybere mod syd. Den ret dybe (ca. 50 cm) muldtykkelse allerlængst mod syd kan dog evt. hænge sammen med den nærliggende vej, idet der kan være blevet kørt ekstra jord på eller lavet andet jordarbejde i forbindelse med diverse vejarbejder.

I flere af søgegrøfterne i prøveudgravningsområdets nordøstlige kvadrant kunne der iagttages et ca. 10-20 cm tykt ældre pløjelag eller flyvesandslag? Laget bestod af gråbrunt, let humøst, let lerblandet sand med spredte trækulsnister. Der fandtes pløjespore spredt i hele området dog

hovedsageligt mod nord, hvor muldlaget var tyndest og mest sandet. Der gik mange større og mindre – hovedsageligt øst-vest gående - dræn i området, bl.a. et meget stort (nyere) dræn der delte området op i en nordlig og sydlig halvdel.

Undergrunden vekslede en del fra næsten ren gul sand i nord til mere eller mindre lerblandet sand i flere forskellige gullige nuancer over til næsten ren rødbrun ler i prøveudgravningsområdets sydvestlige hjørne. Undergrunden blev generelt mørkere og mere leret i områdets sydlige halvdel. Enkelte spredte jernudfældninger kunne iagttages i hele området dog hovedsageligt mod øst.

Målesystem

Søgegrøfterne, samt mindre udvidelser i forbindelse med disse, blev indmålt med håndholdt GPS (LMK: 001-107 og 431-500) og en mindre usikkerhed må derfor påregnes. GPS målingerne er herefter via MapInfo overført til kort. Koordinatliste findes blandt originalmaterialet.

Søgegrøfterne er indmålt med et punkt i midten af hver ende samt et til flere steder undervejs, hvor det blev skønnet nødvendigt. Anlæggene (A1-A44) er indmålt med et punkt i midten.

Udgravningsmetode

Med en rendegraver (skovlbredde 180 cm) blev der trukket i alt 12 nordsyd-gående søgegrøfter med ca. 24 meters mellemrum. Enkelte steder blev der foretaget mindre udvidelser i forbindelse med søgegrøfterne for at forfølge mulige anlægsspor o.lign. Anlæggene (A1-A44) er nummereret fortløbende og snittet med spade (enkelte større anlæg er dog snittet med maskine, desuden er nogle få større sten blevet løftet med maskine), herefter er deres karakter, fyld og dimensioner beskrevet på planerne T1-T3. Recente anlæg, naturlige fyldskifter og dyreaktiviteter blev som udgangspunkt ikke undersøgt nærmere, i tvivlsspørgsmål blev der dog stukket en spade i jorden, for at afklare om der var tale om et arkæologisk interessant, menneskeskabt anlæg eller ej. Alle dræn er dog blevet snittet for at afklare, om der kunne være tale om uregistrerede skelgrøfter eller toftegrænser. De steder hvor dræne enten bar karakter af at være af nyere dato, eller der ligefrem fandtes drænrør eller drænrørsrester, blev de ikke undersøgt eller beskrevet yderligere. Der fandtes dog op til adskillige drænlignende grøfter uden drænrør, drænrørsrester eller andre ”fund”, som alligevel er blevet tolket som ubetydelige, formentlig nyere tids, aflyste dræn (jf. nedenfor). Alle former for grøfter (undtagen dem med hele drænrør, rester heraf eller andre recente ”fund”) blev undersøgt for, om de kunne genfindes i de nærmest liggende søgegrøfter.

Desuden blev der under jordafrømningen snittet (men ikke beskrevet) en del lyse til mørkegrå fyldskifter indeholdende trækulsnister men uden yderligere humøst materiale. Fyldskifterne kunne være mere eller mindre uregelmæssige i overfladen og med forskellig dybde. Der blev ikke gjort nogen fund i fyldskifterne, og de virkede i det hele taget meget ”sterile” og med en udflydende overgang til undergrunden. Udgraveren formoder, at det drejer sig om en form for naturskabte fyldskifter; rodvæltede, gamle vådbundshuller el. lign.

Prøveudgravningsområdet blev overfladisk afsøgt med detektor, uden resultat. Der blev kun hjemtaget to fund fra undersøgelsen: x1 og x2. Der blev ikke taget nogen fotos.

Efter undersøgelsen var tilendebragt og grøfterne var under tildækning meddelte maskinfører museet, at der i den vestlige del af feltet (ved Grøft 10, lidt syd for A30) var fremkommet store sten. Thomas Roland foretog en besigtigelse og kunne ganske rigtig konstatere en større ca. 2,5 x 3,5 m stor N-S orienteret nedgravning kompakt fyldt med 8-10 store marksten (op til ca. 70-80 cm i diameter). Det kunne have udseende af, at stenene var lagt i to parallelle rækker, men da anlægget ikke, trods der blev foretaget udvidelser af grøften med maskinen, fortsatte i nogle retninger og der ikke fremkom yderligere tegn på, at der var tale om en egentlig konstruktion, måtte det betragtes som et stendumpningshul uden større interesse. Anlægget blev ikke registreret yderligere.

Undersøgelsens resultater

På det ca. 5,8 ha. store område blev der gravet i alt 12 søgegrøfter af varierende længde. I grøfterne fremkom 44 anlæg (A1-A44). Anlægssporene omfattede enkelte – typisk temmelig usikre – stolpehuller der fandtes enkeltvis og spredt udover hele prøveudgravningsfeltet. Ingen af disse kunne ses indgå i egentlige konstruktioner. To større gruber (A43-A44) fremkom sydligt i *Søgegrøft 12*. I A43 fandtes enkelte stykker keramik og knoglefragmenter, som muligvis kan henføres til den senere del af jernalderen. Desuden fandtes to grupper af i alt fem kogestensgruber, nemlig nordligt i *Søgegrøft 5* og *Søgegrøft 11*.

I næsten alle søgegrøfter blev afdækket en hel del - typisk øst-vest gående - grøfter. Disse var ca. 30-50 cm brede, 5-15 cm dybe og med en ensartet, humøs, homogen fyld uden fund af nogen art og i varierende mørkere eller lysere gulbrune nuancer. Alle disse grøfter blev snittet, uden at bringe daterende materiale eller funktionsbestemmende oplysninger. Med erfaringerne fra de middelalderlige/nyere tids marksystemer, der var fremkommet ved udgravningen ved Karlsminde syd for Sorøvej (NÆM 2001:104), blev det overvejet, om det skulle være rester af tilsvarende eller evt. skelgrøfter/toftegrænser. Disse formodninger kunne dog ikke verificeres, og det er sandsynligt, at der blot er tale om aflyste dræn el. lign.

Udover de ovenfor beskrevne grøfter/dræn fandtes der i flere af søgegrøfterne en til to NØ-SV gående grøfter som udover retningsforskellen også adskilte sig fra de øvrige grøfter ved at fylden var mørkere (mere muldet/enkelte steder nærmest tørveagtig) og forholdsvis recent i karakter med en ret skarp afgrænsning mod undergrunden. Grøfterne var typisk ca. 40 cm brede, 5-20 cm dybe og fylden bestod af mørk gulbrun, humøs, mere eller mindre homogen, sand – let lerblandet sand. I fylden fandtes der ofte mindre rester af rødbrændt tegl/ler (evt. ødelagte drænrør) eller andre recente rester fx. søm. Grøfterne lå tilsyneladende ret systematisk placeret i samme retning, med stort set samme afstand (ca. 24 m) og med nogenlunde ens fyld. Der fandtes ingen hele dræn i disse grøfter, og udgraveren formoder, at det muligvis kan dreje sig om en række forholdsvis recente grøfter - muligvis en slags søgerender efter gamle dræn opstået i forbindelse med udlægning af nye dræn.

I vest fremkom desuden på et større område spredt over *Søgegrøft 7-11* et lag på ca. 10-20 cm med en meget mørk, nærmest sort, humøs, meget ensartet og trækulsholdig fyld på overgangen mellem muld og undergrund. Dette lag var formentlig naturskabt. Hvis det alligevel er udtryk for menneskelig aktivitet, var der ingen fund til at støtte denne tolkning. I *Søgegrøft 3* fandtes to mindre, nærmest sorte pletter (A3-4), der adskilte sig betydeligt fra det ovenfor beskrevne meget større område. Udover størrelsen indeholdt pletterne både større og mindre ildpåvirkede sten, hvilket ikke sås i det store område, desuden var indholdet af trækul meget tydeligere i de to pletter. Fælles for både det større område og pletter var dog, at de lå placeret på overgangen mellem muld og undergrund, og at undergrunden nedenunder ikke adskilte sig fra den omkringliggende undergrund.

Anlægssporene indenfor det forundersøgte areal var, som det fremgår sparsomme. De spredte fund af oldtidskarakter, viser dog, at området har været benyttet i forhistorien – formentlig har det tidligere vådbundsområde fungeret som overdrev og engområde i forbindelse med afgræsning i tilknytning til de nærliggende bosættelser på de højrerliggende arealer sydfor. Kogestensgruber såvel som de to affaldsgruber i prøveudgravningens sydvestlige hjørne tyder dog på forhistorisk aktivitet tættere på prøveudgravningsarealet og der er sandsynligt, at der også

vil kunne findes spor af forhistorisk bosættelse på de højereliggende arealer umiddelbart omkring det undersøgte område.

Fremtidigt arbejde

De sparsomme resultater af forundersøgelsen gav ikke anledning til yderligere undersøgelser på det aktuelle byggemodningsareal. Det bør dog understreges, at det er sandsynligt, at på de omkringliggende, højere placerede marker, vil findes spor efter forhistorisk bebyggelse. Evt. fremtidige anlægsarbejder på disse arealer bør derfor ikke finde sted uden en forudgående arkæologisk forundersøgelse, der kan afklare sporenes art og omfang.

8·VIII·2006
Næstved Museum

Mette C. Olsen

Anlægsliste

Søgegrøft 1:

A1 Fyldskifte, evt. naturligt/rodvælter?
Dia.: 70 x min. 140 cm Fyldskiftet blev ikke fuldt afdækket og når derfor ind under profilkanten!
Dybde: 23 cm Afrundet bund. Fyld: Gråbrun – mørk gråbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand, spredte trækulsnister, spredte pletter af rødbrune jernudfældninger.
LMK: 438.

Søgegrøft 2:

A2 Fyldskifte, evt. naturligt/rodvælter?
Dia.: 95 x 120 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund, ret skarp afgrænsning ned mod undergrunden. Fyld: Gråbrun – lys gråbrun, humøs, forholdsvis homogen, lerbl. sand, spredte trækulsnister.
LMK: 444.

Søgegrøft 3:

A3 og A4 To store områder med opløst trækul på overgang ml. muld og undergrund, sandsynligvis af nyere dato.
Dia.: Min. 3 x min. 6 meter + min. 2 x min. 3 meter. Ikke fuldt afdækkede! Dybde: 10-20 cm. Flad bund. Fyld: Sortbrun – brunsort (pga. opløst trækul), humøs, let opbl. med gullig undergrund dog forholdsvis homogen, let lerbl. sand, enkelte knytnævestore samt større og mindre ildpåvirkede sten. Fyldskiftet er formentlig ikke oldtid, da det ligger på overgangen mellem muld og undergrund.
LMK: 003 og 004.

A5 Fyldskifte, evt. naturligt/rodvælter?
Dia.: 150x70 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk brun – sortbrun, humøs, homogen, tørvagtig, let lerbl. sand.
LMK: 001.

Søgegrøft 4:

A6 Nedgravet gris (formentlig) eller kalv. Et helt skelet med tænder – ikke hjemtaget eller undersøgt nærmere. Sandsynligvis ikke ret gammelt.
LMK: 462.

A7 Stolpehul?
Dia.: 25 cm. Dybde: 7 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister. Undergrund: Rødbrun, sandbl. ler.
LMK: 463.

Søgegrøft 5:

A8 Fyldskifte, muligvis recent.
Dia.: 60x55 cm. Dybde: 20 cm. Flad bund, meget skarpt afgrænset mod undergrunden. Fyld: Gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sand, enkelte knytnævestore og mindre sten (ikke ildpåvirkede), enkelte trækulspletter.
LMK: 489.

A9 Kogestensgrube.

Dia.: 100x180 cm. Dybde: 20 cm. Flad bund. Fyld: Gråbrun, humøs, forholdsvis homogen, let lerbl. sand, mange trækulsnister. I bunden af kogestensgruben fandtes et lag på 1-10 cm. bestående af sort opløst trækul med mange knytnævestore og større ildpåvirkede sten i fylden. Undergrunden bestod af grågul, lerbl. sand.
LMK: 490.

A10 Bunden af en kogestensgrube.

Dia.: 170x100 cm. Dybde: 5-10 cm. Fyld: Sort, opløst trækul, enkelte ildpåvirkede knytnævestore samt opløste sten.
LMK: 491.

A11 Stor sten. Blev løftet af rendegraveren, viste sig at være placeret i undergrundsjord.
LMK: 492.

A12 Stolpehul?

Dia.: 40 cm. Dybde: 15 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gråbrun, humøs, homogen, lerbl. sand, spredte trækulsnister.
LMK: 493.

A13 Større, usammenhængende fyldskifte (recent). Snittet! Rester af drænrør.
LMK: 494.

A14 Skelgrøft/toftegrænse? Eller et tomt dræn?

Sammen med LMK: 497 (*Søgegrøft 2*), 496 (*Søgegrøft 3*) og 495 (*Søgegrøft 4*) udgør LMK: 498 i *Søgegrøft 5* en mulig gammel skelgrøft eller toftegrænse alternativt et tomt (muligvis af ældre dato) dræn gående på tværs af *Søgegrøft 2-5*. Bredde: 70-80 cm. Dybde: 20-30 cm. Fyld: Brun, humøs, homogen, let lerbl. sand. Ingen fund!
LMK: 498.

A15 Skelgrøft/toftegrænse? Eller et tomt dræn?

Sammen med LMK: 002 (*Søgegrøft 3*) og 500 (*Søgegrøft 4*) udgør LMK: 499 i *Søgegrøft 5* en mulig

gammel skelgrøft eller toftegrænse alternativt et tomt (muligvis af ældre dato) dræn gående på tværs af *Søgegrøft 3-5*. Bredde: 60-80 cm. Dybde: 15-25 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand. LMK: 499.

Søgegrøft 6:

A16 Skelgrøft/toftegrænse? Eller et tomt dræn? Sammen med LMK: 021 (*Søgegrøft 7*), 030 (*Søgegrøft 8*), 048 (*Søgegrøft 9*), 059 (*Søgegrøft 10*), 090 (*Søgegrøft 11*), 105 (*Søgegrøft 12*) og evt. også LMK: 499 (*Søgegrøft 5*), 500 (*Søgegrøft 4*), 002 (*Søgegrøft 3*) udgør LMK: 011 i *Søgegrøft 6* en mulig gammel skelgrøft eller toftegrænse alternativt et tomt (muligvis af ældre dato) dræn gående på tværs af *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 90 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun – mørk gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand. LMK: 011.

A17 Fyldskifte, først tolket som mulig skelgrøft/toftegrænse. Bredde: 80-90 cm. Dybde: 25 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun – lys gulbrun, let humøs, heterogen – opbl. med gullig, leret undergrund, sandbl. ler. LMK: 012.

A18 Skelgrøft/toftegrænse? Sammen med LMK: 022 (*Søgegrøft 7*) kunne LMK: 013 i *Søgegrøft 6* udgøre en gammel skelgrøft/toftegrænse – knapt så sandsynlig en tolkning, da der ikke findes nogen fortsættelse af denne i de øvrige søgegrøfter. Bredde: 3,5 m. Dybde: 0-25 cm. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, lerbl. sand. LMK: 013.

A19 Stor sten. Blev løftet op af rendegraveren, viste sig at være placeret i undergrundsjord. LMK: 014.

Søgegrøft 7:

A20 Skelgrøft/toftegrænse? El. muligvis et (ældre) tomt dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 110 cm. Dybde: 14 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand. LMK: 021.

A21 Skelgrøft/toftegrænse? Sammen med LMK: 013 (*A18*) i *Søgegrøft 6* kunne LMK 022 i *Søgegrøft 7* udgøre en gammel skelgrøft/toftegrænse – det forekommer dog at være en mindre sandsynlig tolkning, da der ikke findes nogen fortsættelse i de øvrige søgegrøfter. Bredde: 2,3 m. Dybde: Ca. 20 cm. Fyld: Meget mørk gråbrun – sortgrå, humøs, homogen, lerbl. sand – sandbl. ler.

LMK: 022.

A22 Stolpehul? Formentlig recent! Dia.: 20 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. Meget skarpt afgrænset mod undergrunden i såvel profil som flade. LMK: 023.

Søgegrøft 8:

A23 Skelgrøft/toftegrænse? El. muligvis et (ældre) tomt dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 135 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gråbrun, humøs, opbl. med gulgrå undergrund ned mod bunden – dog forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. LMK: 030.

A24 Større område med et meget mørkt - nærmest sort - ensartet lag på overgang ml. muld og undergrund. Mellem LMK: 031 og 032 fandtes et brunsort lag, hvilket muligvis skyldtes opløst trækul – idet det farvede sort på fingrene, dog fandtes der overhovedet ingen trækulsnister. Dybde: 10 cm. Fyld: Brunsort (sandsynligvis pga. opløst trækul), humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. Laget kunne genfindes i *Søgegrøft 7* (hvor det desværre nåede at blive gravet væk, før udgraveren kunne undersøge det, størrelsen svarede dog omtrent til den i *Søgegrøft 8*), *Søgegrøft 8*, *Søgegrøft 9* samt muligvis i *Søgegrøft 10*. Under laget (ca. 10 cm. tykt) som lå på overgangen ml. muld og undergrund fandtes alm. undergrundsjord, hvilket ikke tyder på, at det skulle dreje sig om et ældre vådområde. LMK: 031 og 032.

Søgegrøft 9:

A25 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et dræn? Ingen fortsættelse i de øvrige søgegrøfter! Bredde: 90 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun – lys gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler – lerbl. sand. LMK: 044.

A26 NØ-SV gående dræn. Fra LMK 045 i nord til LMK 046 i syd. Bredde: 90-100 cm. Dybde: 45 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand. Et dræn, indeholdende et helt drænrør i fylden. LMK: 045 og 046.

A27 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et (ældre) dræn? Ingen fortsættelse i de øvrige søgegrøfter! Bredde: 70 cm. Dybde: 14 cm. Ubestemmelig

overgang mellem fyldeklifte og undergrund. Fyld: Gulbrun – lys gulbrun, let humøs, heterogen – opbl. med gulgrå undergrunds jord, lerbl. sand. LMK: 047.

A28 Skelgrøft/toftegrænse? El. muligvis et (ældre) tomt dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 80 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig, leret undergrund – dog forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. LMK: 048.

A29 Større område med et meget mørkt – nærmest sort – ensartet lag på overgang ml. muld og undergrund. Mellem LMK: 049 og 050 fandtes et sortbrunt – brunsort lag, som muligvis skyldtes opløst trækul, idet det farvede sort på fingrene, dog fandtes det overhovedet ingen trækulsnister. Bredde: Ca. 5 m. Dybde: 20 cm. Flad bund. Fyld: Sortbrunt (mest) – brunsort (sandsynligvis pga. opløst trækul), humøs, heterogen, lerbl. sand. Samme lag kunne genfindes i *Søgegrøft 7* (blev gravet væk), *Søgegrøft 8*, *Søgegrøft 9* og muligvis *Søgegrøft 10*. Under laget – som lå på overgangen mellem muld og undergrund - fandtes alm. undergrunds jord.

Søgegrøft 10:

A30 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et ældre (tomt) dræn? Kan være fortsat i *Søgegrøft 11-12*, selvom grøfternes bredde ikke stemmer overens. Bredde: 50 cm. Dybde: 10 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig, sandet undergrund, let lerbl. sand. NB! Der findes en tilsvarende grøft ca. 1 m. længere mod nord. LMK: 058.

A31 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et (ældre) tomt dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 130 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, let lerbl. sand. LMK: 059.

A32 Større område med et meget mørkt – nærmest sort – ensartet lag på overgang ml. muld og undergrund. Mellem LMK: 060 og 061 fandtes et sortbrunt – brunsort lag, som muligvis skyldes opløst trækul, idet det farvede sort på fingrene, dog fandtes der overhovedet ingen trækulsnister. Dybde: 15-20 cm. Fyld: Sortbrun – brunsort (sandsynligvis pga. opløst trækul), humøs, forholdsvis homogen, meget let lerbl. sand. Samme lag kunne genfindes i *Søgegrøft 7* (blev gravet væk), *Søgegrøft 8* og *Søgegrøft 9*. Laget i *Søgegrøft 10* lå dog en smule forskudt mod nord i

forhold til, hvordan det kunne ses i *Søgegrøft 7-9*. Under det mørke lag – som lå på overgangen mellem muld og undergrund – fandtes alm. lys undergrunds jord.

Søgegrøft 11:

A33 Kogestensgrube. Dia.: 110x95 cm. Dybde: 8-10 cm. En del nedsivninger! Fyld: Brunsort – sortbrun (pga. opløst trækul) – gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig, sandet undergrund, sand, trækulsnister, hoved- og knytnevstore ildpåvirkede sten. LMK: 085.

A34 Kogestensgrube. Dia.: 150x130 cm. Dybde: 25 cm. Flad bund. Fyld: Øverste 15 cm. – Mørk gulbrun, humøs, homogen, sand, trækulsnister. Nederste 10 cm. – Brunsort (pga. meget trækul), humøs, homogen, sand, mange knytnevstore og større ildpåvirkede sten. LMK: 086.

A35 Stolpehul. Dia.: 40 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulgråbrun, humøs, homogen, sand, enkelte trækulsnister. LMK: 087.

A36 Kogestensgrube. Dia.: 110x120 cm. Dybde: 30 cm. Flad bund. Fyld: Øverst - Mørk gulgråbrun, humøs, homogen, sand. Nederste 5-10 cm. – Sort trækulslag, mange knytnevstore og større ildpåvirkede sten. LMK: 088.

A37 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et ældre (tomt) dræn? Fortsat i *Søgegrøft 12* og muligvis også i *Søgegrøft 10*. Bredde: Ca. 1 m. Dybde: 35 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund – dog forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand. LMK: 089.

A38 Skelgrøft/toftegrænse eller muligvis et ældre (tomt) dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*. Bredde: 100 cm. Dybde: 25 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, lerbl. sand. LMK: 090.

A39 Større område med et meget mørkt – nærmest sort – ensartet lag på overgangen mellem muld og undergrund. Mellem LMK: 091 og 092 (incl. en mindre udvidelse) fandtes et ensartet, sortbrunt – brunsort lag (pga. opløst trækul). Jf. beskrivelsen i *Søgegrøft 7-10*. Modsat fylden i de øvrige søgegrøfter, hvor der ikke

kan findes deciderede trækulsnister, på trods af at fylden smitter meget af, findes der tydeligt trækul i fylden i dette område. På trods af at områderne ligger en smule forskudt for hinanden i de forskellige søgegrøfter, og undergrunden svarer til undergrunden andre steder i prøveudgravningsområdet, er det ikke usandsynligt, at det evt. kan dreje sig om en eller anden form for et naturfænomen, da de følger en mindre lavning i området.

A40 Fyldskifte.

Dia.: 160x60 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund.
Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen – opbl. med gullig, sandet undergrund, let lerbl. sand.
LMK: 093.

Søgegrøft 12:

A41 Skelgrøft/toftegrænse, eller muligvis et ældre (tomt) dræn? Fortsat i *Søgegrøft 11* og muligvis også i *Søgegrøft 10*.
Bredde: 80 cm. Dybde: 25 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand.
LMK: 104.

A42 Skelgrøft/toftegrænse eller muligvis et ældre (tomt) dræn gående på tværs i *Søgegrøft 3-12*.
Bredde: 2,5 m. Dybde: 30 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, lerbl. sand.
LMK: 105.

A43 Grube. Snittet med rendegraver!

Dia.: Min. 3,5 m. x min. 1,8 m. Ikke fuldt afdækket!
Dybde: 50 cm. Fyld: Mørk gulgråbrun, humøs, homogen, sandbl. ler – lerbl. sand, trækulsnister samt lidt større stykker trækul.
LMK: 106.

Fund:

x1 Keramikfragmenter, oldtid (jernalder).

x2 Knoglefragmenter.

A44 Grube. Snittet med rendegraver!

Dia.: Min. 4 m. x min. 3,8 m. Ikke fuldt afdækket!
Dybde: 40 cm. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, forholdsvis homogen, sandbl. ler – lerbl. sand, trækulsnister og pletter. Ingen fund!
LMK: 107.

Fundliste

- x1** A43 Grube
Keramikfragmenter. Sort skærv, forholdsvis tyndvægget. Oldtid (evt. jernalder).
- x2** A43 Grube
Knoglefragmenter. Ubestemmelige.

Tegningsliste

- T1** Beskrivelse og anlægsbeskrivelser af *Søgegrøft 1-5*.
T2 Beskrivelse og anlægsbeskrivelser af *Søgegrøft 6-9*.
T3 Beskrivelse og anlægsbeskrivelser af *Søgegrøft 10-12*.